

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

Πολλά καλὰ ποὺ κάνει ὁ Θεὸς κ' ἕνα καλὸ δὲν κάνει : γιοφύρι μὲς στὴ θάλασσα, σάλα στὸν γάτο ζώου, γὰ καθεβαίνουν ἀδερφεῖς, γὰ καθεβαίνουν μάνες, ἢ μάνες μὲ τὴ ζαχαρὶ κ' ἢ ἀδερφεῖς μὲ μύσχο, γυναικὲς τὸν καλὸν ἀντῆρον μὲ μίλο, μὲ κινδῶνι, μὲ ζαχαρὶ γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ μύσχο γιὰ τοὺς νέους καὶ μὲ τὸ μοσχονόμω γιὰ τοὺς ἀρροστημένοους. ***

— Παιδι μου, τί ἐξήλεψες καὶ πὰς στὸν γάτο ζώου ποὺ ἐκεῖ εἶνε λίγο τὸ νερό, θολὸ καὶ βορροχωμένο ; Τὸ πίνον νεοὶ καὶ ζόβοντα καὶ νεῖες καὶ ραπαυάντια, τὸ πίνον καὶ μικρὰ παιδιὰ κ' ἄλθρωμονὸν τὶς μάνες. Βοῶνθ θὰ κλάεις γιὰ τὸ βροῖ, καὶ τὸ προῖ γιὰ μάνα, κοντὰ τ' ἀπομείμερο θὰ κλάιγεις γιὰ τὴν κούνα. ***

Γιὰ λάβε λίγη ὑπομονή, γιὰ λάβε λίγη ἀνάσα, κ' ἔχεις καιρὸ νὰ θλίβσαι καὶ χροῖνα νὰ [λυτῶσαι. Θὰ περπατᾶς θὰ σοὺ πονῆ, θὰ στέλξης θὰ [σὲ κόβη, θὰ πέφτης ν' ἀποζομηθῆς, τὸν ἔπαιον δὲν [θὰ παίρνης. ***

Χριστέ μου, τί νὰ γίνονται τοὺ ζόμοι οἱ ἀντρεμιόμοι ; Μήτε στὸ φόρο φαίνονται, μήτε καὶ στὸ [παζῶρι μῆτε καὶ στὰ χραιοποινίμια ποὺ πὰν οἱ γα[ροζόποι. Πῶς δὲν ἀνοίγει ὁ οὐρανός, νὰ πῆθι τ' [ἀστρι γάτου, ἀλλὸ τὸν πόνου τ' ἰσδερχῆς κ' ἀπ' τὸν [καιμὸ τῆς μάνας κ' ἀπ' τὸ βαρυναστέγαμια τῆς χιμαρ[τῆς καίμηνης. ***

Ἐδῶ σὲ τοίτη τὴ γαρά, σὲ τούτονε τὸ γάμο, πῶς δὲν βαροῖνε τὰ βιολιά, δὲν παῖζονε [παγιγνιά, πῶς δὲν ζουφίζον τὸ γαμπρὸ, δὲν λουζονε [νε τὴ νύφη καὶ πῶς δὲν μπανοβογαίνονε κοπέλλες μὲ [τὸ δίσκο ; Βλέπω μανάδες ξέπλερες, βλέπω ἀδερφεῖς [καίμηνης καὶ βλέπω νᾶζον τὸ γαμπρὸ σὲ κάσσα [Ξαπλωμένον. ***

"Ἐχω" ὁ νεὸς τὰ νειάτα του κ' ἢ νειά τὸ ριζικό της !

Λεκτάδες δὲ μοναστηριῶν ἐκλείστηκαν. Μὰ ὅλ' αὐτὰ δὲν ἔπαιον τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ περιπέξουν ἀζίαμα περισσότερο τὴν κατάστασι. Οἱ μοναχοὶ δὲ ἔπαιον οὐτε στιγμή μὲ κερανοβολοῦν τὸν τύραννο, τὸ νέο "Προῶδη", ὡπὸς τὸν ἀποκαλοῦσαν. Ἦταν μάλιστα τόση ἡ τόλμη τους, ὥστε ὁ ἡγοῦμενος τοῦ Σακκοῦδιου, Πλάτων, δὲν εἰδίτασε νὰ μὴ μῆσα στὸ πάλαι καὶ νὰ προσβάλῃ τὸν ἀποκράτορα. Ἀζουόντας τὶς ἔβρεις τοῦ διατροπεῖς αὐτοῦ κληρικῶ, ὁ Κωνσταντίνος, περιορίστηκε νὰ τὸ ἀπαντήσῃ ψυχρὰ : — Δὲν σὲ τιμωρῶ, γιὰτὶ δὲν θέλω νὰ σὲ κάνω μάρτυρα τῆς χριστιανοσύνης. Καὶ τὸν ἄφησε νὰ λήθ. Ἐλεῖται ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ἢ ἀποκρατορικὴ οἰκογένεια ἐλήθη νὰ παραθεοῖσθι στὴν Προῶδη. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς τῆς ἐκεῖ, ἢ Εἰρήνη ἔδρασε μ' ἐξαιρετικὴ ἐπιτηδεότητα γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σοποῦ τῆς. Καὶ ἢ προσπάσις ἀλλοστε τὴν ἐβοήθησαν σ' αὐτὸ. Γιατὶ, λίγο καιρὸ μετὰ τὴν ἐγκατάστασι τῆς αὐτῆς στὴν Προῶδη, ἢ νέα ἀποκράτορα Θεοδότη, ἢ ὅποια ἦταν ἐπίτοκος, ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσῃ στὴν Κωνσταντινούπολι γιὰ νὰ γεννήσῃ καὶ ὁ Κωνσταντίνος, ποὺ τὴν ἀγαποῦσε πάντα τρελλὰ, δὲν μπόροσε νὰ ζῆσῃ μακρὰ τῆς. Γι' αὐτὸ, τὸν Ὀκτώβριου τοῦ 796, μαθαίνοντας ὅτι ἢ συζυγὸς του εἶχε γεννηθῆ γινὸ, ἔπεσε νὰ γυρίσῃ στὴν πρωτεύουσα, ἀφίοντας ἔτσι τὸ πῆδι ἐξισθερο στὶς ραδιογυρῆς τῆς μητέρας του. Τότε ἐκεῖνη μὲ τὰ δῶρα τῆς, μὲ τὶς ὑποσχέσεις τῆς, μὲ τὴν προσφιλοῖα τῆς γιοτήσια, κατέβησε νὰ προσεταροῖσθῃ ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀξιοματιζοῦς τῆς Ἀσίας καὶ νὰ ὀργανώσῃ μιὰ συνομοσία, ἢ ὅποια ἀπέβλεπε τὴν ἀνατροπὴ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τὴν ἐγκατάστασι τῆς στὸ θρόνο, ὡς μοναδικῆς ἀποκροατήριας. Ἡ κατάστασις παρουσιάετο ἐξαιρετικὰ εὐνοϊκὴ στὸς συνομοσιῶτας γιὰ νὰ δράσουν, γιὰτὶ κ' ἢ ἐκτίμησι τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν ἀποκράτορα εἶχε κλονισθῆ, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ἐκστρατεία του ἐναντίον τῶν Ἀράβων, ἢ ὅποια ἀπέτυχε, κατὰ τὸν προδοσιὸν τῶν Ἀξιοματικῶν του. **ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.**

Φ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

"Ένας ἀγαθὸς Βιεννέζος βιοπαλαιστής. Ὁ Ρύττλερ καὶ τὰ 14 παιδιὰ του. Ὁ ἄγνωστος περιπατητῆς. Τὸ δέκατο πέμπτο παιδί τοῦ Ρύττλερ. Ὅπου ὁ ἄγνωστος ἀναλαμβάνει νὰ γίνῃ κουμπάρης. Τὸ μαχικό βιολί πού συγκεντρώνει τὰ πλήθη. Ἡ ἐξαρραβίσις. Ὁ δέκατος τοῦ κουμπάρου. Ἡ ἀποκάλυψις κτλ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1791 ζῶσε στὴ Βιέννη ἕνας ἀνθρώπος τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος διατηροῦσε γάτω ἀπ' τὸ σπίτι του ἕνα μικρὸ παλαιολοεῖο, ὀνομαζόμενος Ρύττλερ. Ὁ Ρύττλερ εἶχε ἐξαιρετικὰ μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὰ λίγα χρήματα ποὺ κέρδιε μόλις ἔφταναν γιὰ νὰ συντηρῇ τὴν οἰκίαν του καὶ τὰ δεκατέσσερα παιδιὰ του. Ἐν τούτοις, παρ' ὅλη του τὴ φτώχεια, ἦταν καλὸσάκος καὶ φιλόξενος.

Μπροστὰ ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ Ρύττλερ περνοῦσε κάθε μέρα ἕνας ἄγνωστος, μὲ σοβαρὴ καὶ συμπληθητικὴ φρονημαία, ὁ ὁποῖος φαίνονταν προσβεβλημένος ἀπὸ κάποια βαρῆ ἀρροφίτια. Κάθε φορὰ, ποὺ ὁ ἔξενος ἐκείνος ἐβλεπε τὰ παιδιὰ τοῦ φτωχοῦ οἰκογενειάρχου νὰ χοροπηδοῦν ἀμέριμα, τὰ ἄχρωμα χεῖλη του διεστέλλοντο σ' ἕνα χαμόγελο καὶ τὰ μάτια του ἐπόνοον πρὸς τὸν οὐρανόν, σάν νὰ εὐχόταν γιὰ τὰ ἄδεια αὐτὰ πλάσματα μὰ ζοῖη λιγώτερο βαρυναμένη ἀπὸ τὴ δικὴ του.

Ὁ Ρύττλερ δὲν ἄφησε νὰ συμπληθῇ τὸν ἔξενον, κ' ἔπειδι γύρισε πάντοτε εὐχαρῖα νὰ φάινεται χρήσιμος στοὺς ἀνθρώπους. Ζήτησε ἀπ' αὐτὸν τὴν ἄδεια νὰ τοῦ προσφέρῃ ἕνα κάθισμα, γιὰ νὰ ἀναπαύεται κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὸν ταξίδι του περὶατο. Ὁ ἔξενος ἐδέχτηκε μ' εὐγνωμοσύνη τὴν εὐγενεὴ προσφορὰ του καὶ ἀπὸ τότε, κάθε μέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ εὐτυχομένου πατέρα μάλλωναν ποὺ νὰ πρωτοβῶσθι στὸν κουρασμένο διαβάτη τὸ κάθισμα.

Μιὰ μέρα, καθὼς ὁ ἔξενος γύρισε ἀπ' τὸν περὶατό του, τὰ παιδιὰ τοῦ Ρύττλερ ἔσπευσαν νὰ τὸν περικυκλώσουν, λέγοντας :

— Κίριε, ἢ μητέρα μᾶς ἐχάρισε ἀτόψε τὴ νύχτα μιὰ ὄμοσφι μικρὴ ἀδελφοῦλα !...

Ὁ ἄγνωστος τότε προχώρησε ὡς τὸ παλαιολοεῖο καὶ ρώτησε τὸν Ρύττλερ γιὰ τὴν ὑγεία τῆς συζυγῆς του. Ὁ Ρύττλερ, ἀφοῦ τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὸ ἐνοιαφέρον του, τὸν ἐβεβαίωσε ὅτι ἢ γυναικα του βρισκόταν καλὰ στὴν ὑγεία τῆς καὶ πρόσθεσε :

— Αὐτὸ τὸ παιδί ποὺ μᾶς στέλνει ὁ Θεός, εἶνε τὸ δέκατο πέμπτο στὴ σειρά.

— Καλεῖ μου ἀνθρώπε, φώναξε ὁ ἔξενος μὲ φωνὴ ποὺ φανεροῦσε συγκίνηση καὶ θλίψη, τὸ νεογέννητο δὲν πρόκειται νὰ φέρῃ βέβαια εὐτυχία στὸ σπίτι σου, γιὰτὶ ἐοὺ εἶσαι φτωχός. Γιὰ πῆς μου, βρήκες κουμπάρου γιὰ τὸ μαχό σου ;

— Ὅταν εἶνε κανένας φτωχός, κίριε, δὲν βρισκαί εὐκολα κουμπάρους.

— Νὰ τὸ ὀνομάσετε Γαβριέλλα, αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ τὸ δίνω ἐγώ, ἐξακολούθησε ὁ ἔξενος. Νά, πάρε κ' ἐκατό φιορίνα γιὰ νὰ ἐτοιμάσις καὶ τὸ πανηγυρικό δεῖπνο, τὸν ὁποῖο θὰ παρερθεθᾶ καὶ ὁ ἴδιος.

Καὶ ἐπειδι ὁ Ρύττλερ εἰδίτασε νὰ λάβῃ τὰ χρήματα, ὁ ἄγνωστος πρόσθεσε :

— Ἐλα τώρα, πάρε, μὴ μοὺ χαλᾶς τὸ χατήρι. Μέσα στὸ κατάστημα σου βλέπω πῶς ἔχεις κ' ἕνα βιολί. Φέρτο ἐδῶ νὰ παῖξω, γιὰτὶ μοὺ ἤθελε κάποια ἔμπνευσις.

Ὁ Ρύττλερ ἔδωσε ἀμέσως τὸ βιολί στὸν ἔξενον, ὁ ὁποῖος ἄρχισε νὰ παῖξῃ μὲ μιὰ ἀφθαστὴ τέχνη.

Σὲ λίγο ὁ δρόμος γέμισε ἀπὸ περιεργούς καὶ μερικὸι ἐμπιστάνες, ποὺ ἔτιχε νὰ περνοῦν ἀπὸ κεῖ, σταματήσαν τ' ἀμάξια τους ἐκκληρητοί, γιὰτὶ εἶχαν ἀναγνωρίσει τὸ παῖξιμο τοῦ μεγαλειότατου μουσικοῦ τῆς ἐποχῆς των.

Ὁ ἔξενος ὅμως φαίνονταν ἀποροφρημένος ἀπὸ τὴ σύνθεσι του καὶ δὲν ἔδινε καμιά προσοχή στὸ πῆλθον ποὺ τὸν περικυκλῶνε ὄλοένα. Ὅταν ἐτελείωσε, ἀποχωρήθησε τὸ Ρύττλερ κ' ἔφυγε, ἀφοῦ προηγουμένως τοῦ ἄφησε τὴ διεύθυνσι του μὲ τὴν παρακλήρη νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ὅταν θὰ γινόταν ἢ βάρφαισι τοῦ παιδιοῦ του.

Τρεῖς ἡμέρες ἐπέρασαν, κ' ὁ ἔξενος δὲν ἔξεναφάνηκε. Τὴν τρίτη ἡμέρα ὁ Ρύττλερ ἀνέσπρησε κ' ἀποφάσισε νὰ πάῃ ὁ ἴδιος γιὰ νὰ πληροφορηθῇ γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ μέλλοντος κουμπάρου του. Ὅταν ὅμως ἔφτασε στὸ σπίτι του, εἶδε τὴν πόρτα του σκεπασμένη μὲ κρέπια καὶ παραμέσα ἕνα φέρετρο, γύρω ἀπ' τὸ ὁποῖο ἔκαμαν λαμπάδες.

Ἀμέσως ὁ φτωχὸς παλαιολοεῖς ἐμάνησε τὴν ἀλήθεια. Καὶ μόνο τότε πληροφορήθηκε, ὅτι ὁ ἔξενος του, ὁ νεογένητός του, ὁ μέλλον νεοῦς τῆς πόλεως του, ἦταν ὁ περίφημος μουσουργὸς Μόσαρτ, ὁ ὁποῖος τὴν ἀθάνατη νεκροσμήνι ὡθῆ του, τὴ γνωστὴ μὲ τὸν τίτλο «Requiem», τὴν εἶχε συνθεῖσι μέσα στὸ σπίτι του μὲ τὸ βιολί τὸ δικὸ του.....

Ὁ Μόσαρτ

